

Geodeci w Unii

Na zlecenie Departamentu Geodezji i Kartografii Ministerstwa Infrastruktury pod koniec ubiegłego roku Instytut Geodezji i Kartografii* badał funkcjonowanie geodezji i kartografii w krajach Piętnastki. W efekcie powstało opracowanie pt. „Badania analityczne regulacji prawnych dotyczących wzajemnego uznawania dyplomów i kwalifikacji do wykonywania zawodu geodety i kartografa w krajach Unii Europejskiej oraz w Polsce”, Warszawa, listopad 2002. Na jego podstawie w GEODECIE 5/03 rozpoczęliśmy prezentację rozwiązań przyjętych w poszczególnych krajach (Austria, Belgia). Tym razem Dania i Finlandia.

D a n i a

Podstawę prawną funkcjonowania geodezji w Danii stanowią następujące regulacje prawne: ■ *Prawo o geodetach* z 31 maja 1963 r., zmodyfikowane w roku 1992; ■ *Prawo o Duńskim Stowarzyszeniu Geodetów* z 29 sierpnia 1981 r. z późn. zm.; ■ *Kodeks kolegiálny Duńskiego Stowarzyszenia Geodetów* z 23 stycznia 1927 r. z późn. zm.; ■ *Kodeks praktyki geodezyjnej Duńskiego Stowarzyszenia Geodetów* z 24 sierpnia 1974 r. z późn. zm.; ■ *Kodeks funduszu Duńskiego Stowarzyszenia Geodetów* z 19 sierpnia 1967 r. z późn. zm.; ■ *Prawo o Stowarzyszeniu Prywatnych Firm Geodezyjnych* z 29 sierpnia 1981 r. z późn. zm.; ■ *Prawo o funduszu Stowarzyszenia Prywatnych Firm Geodezyjnych* z 29 sierpnia 1981 r. z późn. zm.; ■ *Prawo o Stowarzyszeniu Geodetów Zatrudnionych poza Firmami Geodezyjnymi* z 26 sierpnia 1983 r. z późn. zm.; ■ *Kodeks funduszu dyspozycyjnego Stowarzyszenia Geodetów Zatrudnionych poza Firmami Geodezyjnymi* z 21 sierpnia 1976 r. z późn. zm.; ■ *Kodeks funduszu Stowarzyszenia Geodetów Zatrudnionych w Firmach Geodezyjnych* z 30 sierpnia 1980 r. z późn. zm.

Duńscy Landinspektører¹ zajmują się dosyć szerokim zakresem prac (geodezja łącznie z katastrum prawnym, topografia, planowanie przestrzenne). Działalność geodetów jest regulowana przez Duńskie Stowarzyszenie Geodetów (Den Danske

Landinspektørforening), do którego należą obowiązkowo wszyscy geodeci duńscy². Grupuje ono trzy afiliowane stowarzyszenia zawodowe:

- Stowarzyszenie Prywatnych Firm Geodezyjnych (PLF – Privatansatte Landinspektørers Forenings);
- Stowarzyszenie Geodetów Zatrudnionych w Firmach Geodezyjnych (PALF);
- Stowarzyszenie Geodetów Zatrudnionych poza Firmami Geodezyjnymi (ALF – Ansatte Landinspektørers Forenings).

Zgodnie z *Prawem o geodetach* funkcjonuje również Trybunał Geodetów, którego celem jest rozpatrywanie skarg i uwag obywateli na temat pracy geodetów licencjonowanych (jego rola jest więc zbliżona do roli polskich Izb Lekarskich w odniesieniu do skarg pacjentów). W okresie od 1977 do 1997 r. Trybunał rozpatrzył 97 spraw (z czego 57 zakończyło się procesem).

Geodeci duńscy mogą być zatrudniani jako:

- urzędnicy państwowi, pracownicy agencji rządowych³;
- licencjonowani geodeci prowadzący prywatną praktykę⁴;
- szefowie firm geodezyjnych, biur inżynierskich⁵;
- pracownicy (licencjonowani geodeci w państwowych, powiatowych, miejskich urzędach geodezyjnych, geodeci zatrudnieni w komórkach administracji, biurach planowania przestrzennego, komórkach

GIS⁶; licencjonowani geodeci w prywatnych firmach geodezyjnych⁷; geodeci zatrudnieni w firmach zajmujących się projektami, planowaniem przestrzennym, systemami informacyjno-przestrzennymi, systemami informacyjnymi). Stosownie do *Prawa o Duńskim Stowarzyszeniu Geodetów* z 29 sierpnia 1981 r. wyłączność na prowadzenie zadań z zakresu katastru posiadają geodeci licencjonowani. Prace katastralne stanowią quasi-monopol firm prywatnych (poza południową Jutlandię, gdzie zajmują się tym agencje państwowe). Firmy uzyskują kontrakty na prowadzenie katastru w drodze przetargów organizowanych przez Ministerstwo Mieszkalnictwa.

Absolwenci 5-letnich studiów wyższych na Uniwersytecie w Ålborgu o specjalności *Geodezja, planowanie i zagospodarowanie przestrzenne* uzyskują tytuł Landinspektør, odpowiadający polskiemu magistrzowi inżynierowi. Co roku wydział ten kończy około 30 osób, spośród których około 30% decyduje się na uzyskanie statusu geodety licencjonowanego (Landinspektør med besikkelse). W celu wszczęcia procedury uzyskania licencji kandydat winien:

- być poddanym duńskim;
- być pełnoletnim, nie pełnić aktualnie służby wojskowej;
- nie ogłaszać stanu niewypłacalności lub nie zostać ogłoszonym bankrutem;

Europejskiej (cz. II)

■ posiadać dyplom Uniwersytetu w Ålborgu o specjalności geodezja;
 ■ odbyć co najmniej 3-letni staż pod nadzorem licencjonowanego geodety w firmie prywatnej, w katastrze południowej Jutlandii lub w wydziałach katastru urzędu miasta Kopenhaga lub Frederiksberg.
 Prawo nie przewiduje możliwości pełnienia funkcji geodety licencjonowanego przez obywatela innego kraju.
 Absolwenci 3-letnich techników posiadających tytuł asystenta technicznego (Teknisk Assistent) mogą w wyniku półtorarocznego szkolenia teoretycznego w szkołach w Horsens lub Kopenhadze uzyskać tytuł technika katastralnego (Kartog Landmalingstekniker). Co roku tytuł taki uzyskuje ok. 30 osób. Technicy są zatrudniani w firmach prywatnych, jak również w powiatach i gminach. Duńskie Stowarzyszenie Geodetów przyjęło w styczniu 1995 r. koncepcję stałego rozwoju zawodowego. Zakłada ona uczestnictwo geodety w 40 godzinach szkoleń rocznie. System ten nie jest obowiązkowy, lecz informacja o uczestniczeniu w kursach jest rejestrowana w bazie danych o członkach DDL.

Uznawanie dyplomów szkół wyższych jest w Danii prowadzone przez szkoły wyższe, posiadające znaczny stopień samodzielności decyzji. W przypadku wszczęcia procedury nostryfikacyjnej należy liczyć się z koniecznością złożenia następujących dokumentów:

- poświadczonych kopii dyplomów,
- poświadczonych listy ocen i zajęć (indeks),
- tłumaczenia dokumentów na jęz. duński⁸,
- zaświadczenia o biegłej znajomości języka duńskiego.

Szczegółowych informacji na temat aktualnych wymagań udziela Narodowe Centrum Informacyjne Akademickiej Uznawalności Dyplomów przy Sekretariacie Konferencji Duńskich Rektorów (RSK – Rektorkollegiet Sekretariat).

Na terenie Danii nie jest możliwe uzyskanie prawa do używania duńskiego tytułu naukowego na podstawie dyplomu zagranicznego (o ile najistotniejsza część programu studiów nie została zrealizowana przez petenta na uczelni duńskiej). Dozwolone jest natomiast używanie zagranicznych tytułów naukowych.

Teoretycznie w sprawie uznania geodezyjnych uprawnień zawodowych należy zwracać się do Duńskiej Agencji Handlu i Towarzystw (Erhvervs- og Selskabsstyrelsen), która po pobraniu opłaty w wysokości 550 koron duńskich winna przekazać sprawę do rozpatrzenia Narodowemu Biuru Kartowania i Katastru przy Ministerstwie Mieszkalnictwa i Budownictwa (Boligministeriet). Jak wynika z raportu Jensa Woltersa (2002), do chwili obecnej żaden z geodetów posiadających dyplom zagraniczny nie zwrócił się z takim wnioskiem. Należy jednak przypuszczać, iż prośba taka zostałaby rozpatrzona negatywnie.

Ciekawostką są odrębne rozwiązania przyjęte na terenie Wysp Owczych. Zgodnie z dekretem królewskim nr 11 z 31 marca 1948 r. *Prawo Krajowe Wysp Owczych* do kompetencji władz lokalnych należy utrzymanie rejestru katastralnego. Zadanie prowadzenia Urzędu Rejestru Ziemi (Hemmasíðan hjá Matrikulstovuni) zostało powierzone w roku 1948 prywatnej firmie geo-

Dania

- Powierzchnia – 43 094 km²
- Liczba ludności – 5,37 mln

Kontakty

- Rektorkollegiet Sekretariat
Ms. Jette Kirstein
Vester Voldgade 121 A, 4. sal
DK- 1552 København
tel. (00 45) 33-92-54-06
fax (00 45) 33-92-50-75
jk@rks.dk
- Erhvervs- og Selskabsstyrelsen
Danish Commerce
and Companies Agency
Kampmannsgade 1
DK - 1780 København V
tel. (00 45) 33-30-77-00
fax (00 45) 33-30-77-99
<http://www.eogs.dk/index.html>

dezyjnej Matrikulstovan, zatrudniającej 18 osób (w tym 5 osób posiadających wykształcenie w zakresie geodezji, topografii, kartografii i fotogrametrii).

¹ w tłumaczeniu dosłownym „inspektor ziemski”.

² w roku 2002 było około 1200 geodetów, w tym 900 aktywnych (Stig Enemark, *Land Information in Denmark*, 2002).

³ 150 osób w roku 2002 przy utrzymywaniu się lekkiej tendencji wzrostowej w ostatniej dekadzie (Stig Enemark, *The Surveying Profession in Denmark*, 2002).

⁴ 150 osób w roku 2002 (5 osób w roku 1967, 19 – w 1977, 119 – w 1987, 140 – w 1997), tamże.

⁵ 22 osoby kierujące firmami zatrudniającymi więcej niż 3 pracowników w roku 2002 (odpowiednio 23 osoby w roku 1987, 24 – w roku 1997), tamże.

⁶ 258 osób przy zachowaniu stałej tendencji wzrostowej (32 osoby w 1967 r., 70 – w 1977, 123 – w 1987, 140 – w 1997), tamże.

⁷ 301 osób w roku 2002 przy stałej tendencji spadkowej (379 w roku 1987, 317 w 1997), tamże.

⁸ dopuszczalne jest składanie nietłumaczonych kopii dokumentów w języku angielskim, francuskim, niemieckim lub językach skandynawskich.

F i n l a n d i a

Finlandia należy do stosunkowo nielicznej grupy krajów Unii Europejskiej, gdzie istnieją silne powiązania prawne i edukacyjne pomiędzy geodezją, topografią i kartografią¹. Jest również krajem o długoletniej tradycji uprawnień zawodowych w zakresie geodezji, sięgających

czasów panowania w Wielkim Księstwie Finlandii dynastii Wazów.

Blisko 80% geodetów fińskich pracuje w służbie publicznej i jest opłacanych ze środków budżetowych. Instytucją zajmującą się nadzorowaniem katastru, koordynowaniem funkcjonowania krajowego

systemu informacji katastralnej jest Maanmittauslaitos (Urząd Pomiarów Ziemi²), stanowiący agencję rządową podporządkowaną Ministerstwu Rolnictwa i Leśnictwa (Maa- ja Metsätalousministeriö). Maanmittauslaitos jest również odpowiedzialny za: prace topograficzne, wydawa-

Finlandia

- Powierzchnia – 337 030 km²
- Liczba ludności – 5,18 mln

Kontakty

■ Carita Blomqvist
(Senior Adviser)
National Board of Education
PL 380
SF-00531 Helsinki
tel. (00 35) 89-77-47-71-28
fax (00 35) 89-77-47-72-01
carita.blomqvist@oph.fi

nie map, tworzenie opracowań dotyczących ochrony środowiska i planowania przestrzennego, nadzór nad rejestrami sądowymi własności ziemi i rejestrami dla planowania użytkowania ziemi. Zadania związane z funkcjonowaniem katastru i kartowaniem topograficznym są realizowane przez 13 oddziałów okręgowych zatrudniających około 80% spośród 2100 osób pracujących w tej instytucji³. Ponadto w skład tej agencji wchodzi 5 narodowych jednostek operacyjnych i (stosunkowo mało rozbudowana) jednostka administracji centralnej. Zadania Maanmittauslaitos wspiera badaniami naukowymi oraz pomiarami wykonywanymi przez wyspecjalizowane służby Fińskiego Instytut Geodezji (Geodeettinen Laitos/Geodetiska Institutet), również podporządkowany i finansowany przez Ministerstwo Rolnictwa i Leśnictwa. Instytut ten, poza utrzymaniem sieci obserwatoriów wykonujących pomiary geodezyjne, astronomiczne i grawimetryczne, prowadzi badania z zakresu geodezji, geodynamiki, teledetekcji i fotogrametrii, geoinformacji i kartografii, nawigacji satelitarnej i systemów określania pozycji.

W zależności od uzyskanego wykształcenia fińscy geodeci mogą pracować jako:

- urzędnicy lub funkcjonariusze państwowi (cywilni lub wojskowi);
- pracownicy naukowci lub naukowo-badawczy;
- licencjonowani geodeci z prywatną praktyką;
- topografowie;
- kartografowie;
- specjaliści teledetekcji;
- fotogrametry;
- szefowie biur inżynierskich;
- szefowie biur taksacyjnych (przysięgli taksatorzy);
- szefowie biur planowania przestrzennego;

■ pracownicy (licencjonowani geodeci w firmach geodezyjnych, geodeci w biurach inżynierskich, geodeci w biurach taksacyjnych, topografowie, kartografowie, pracownicy biur planowania przestrzennego, personel techniczny z tytułem licencjata, personel techniczny z tytułem technika geodezyjnego).

Absolwenci 4,5-letnich studiów wyższych na Wydziale Geodezji (geopomiarów) Helsińskiego Uniwersytetu Technicznego (Helsinki Teknillinen Korkeakoulu) o specjalności w zakresie: ■ fotogrametrii i teledetekcji, ■ geodezji i kartografii, ■ nieruchomości, ■ prawa geodezyjnego, ■ technologii geodezji i kartografii oraz ■ prawa i ekonomiki własności uzyskują tytuł magistra (odpowiadający polskiemu tytułowi magistra inżyniera). Mogą oni zdawać egzamin na licencjonowanego geodetę. Jak wynika z raportu A.L. Allana (*The Education and Practice of Geodetic Surveyor in Western Europe*, 1995), z możliwości takiej korzysta około 25% absolwentów. Zakres tematyczny egzaminu (obejmujący zagadnienia teoretyczne, prawne i praktyczne) jest ustalany corocznie przez Ministerstwo Rolnictwa i Leśnictwa. Egzamin ten odbywa się w języku fińskim. Absolwenci mogą również kontynuować swój rozwój naukowy w studium doktoranckim z zakresu nauk o Ziemi. Zdecydowana większość absolwentów trafia do pracy w Maanmittauslaitos. Część zatrudnia się w Fińskiej Służbie Hydrograficznej lub w wojsku. Mniejszość dostaje się do prywatnych firm geodezyjnych, pracownicy inżynierskich i biur planowania przestrzennego⁴. Nieliczni uzyskują uprawnienia przysięgłych taksatorów.

Absolwenci 4-letnich studiów (z półrocznym stażem zawodowym na trzecim roku) w wyższych szkołach technicznych (EVI-Tech w Espoo-Vantaa, TUT Tampereen Teknillinen Korkeakoulu, Lapin Yliopisto Rovaniemi) uzyskują tytuł licencjata. Absolwenci 3-letnich szkół technicznych otrzymują natomiast tytuł technika.

Członkami fińskiego Stowarzyszenia Geodetów (MIL – Maanmittausinsinööri liitto) mogą być jedynie absolwenci kierunków geodezyjnych Helsińskiego Uniwersytetu Technicznego (który nie prowadzi studiów z zakresu geodezji dla obcokrajowców). Stowarzyszenie to liczy ok. 1000 członków, w tym 700 aktywnych geodetów. Fińskie Stowarzyszenie Taksatorów liczy ok. 200 członków, w tym 30-40 geodetów z wykształceniem uniwersyteckim. Stowarzyszenie techników (MAKLI – Maanmittausalan Ammattikorkeakoulu-ja

Opistoteknisten Liitto MAKLI ry) zrzesza 1300 członków. Fińskie Stowarzyszenie Kartografów SKY (Suomen Kartoittajyhdistys) w styczniu 1995 r. liczyło 440 członków (A.L. Allan, 1995).

Procedury uznawania dyplomów zagranicznych szkół wyższych są prowadzone w Finlandii przez Narodowy Urząd Edukacji. Wnioski składane w tej instytucji winny zawierać:

- potwierdzoną kopię dyplomu;
- potwierdzony wykaz ocen i zajęć lub indeks;
- przysięgłe tłumaczenie obu dokumentów na język fiński, angielski, niemiecki, francuski, szwedzki, duński, norweski (nynorski lub bokmal), farerski lub islandzki;
- zaświadczenie o biegłej znajomości języka fińskiego.

W Finlandii nie można uzyskać fińskiego tytułu naukowego na podstawie zagranicznego dyplomu studiów wyższych. Dopuszczalne jest jednak używanie tytułów obcych.

Wszczywanie procedury mającej na celu uznanie uprawnień geodezyjnych może napotkać znaczne ograniczenia. Wynikają one zarówno z tego, iż zawód geodety jest traktowany w Finlandii jako zawód regulowany (co wymusza składanie wniosku o uznanie dyplomu szkoły wyższej na warunkach podanych powyżej, a następnie przystępowanie do egzaminu na licencjonowanego geodetę w języku fińskim), jak i z faktu, iż członkami fińskiego Stowarzyszenia Geodetów mogą być jedynie absolwenci kierunków geodezyjnych Helsińskiego Uniwersytetu Technicznego. Rozwiązanie to stanowi silną barierę ograniczającą dostęp do wykonywania zawodu geodety w Finlandii przez innych obywateli UE.

*Opracował zespół autorów: prof. **Stanisław Białousz**, dr **Zbigniew Bochenek**, dr **Dariusz Dukaczewski**, **Michał Grodzicki**, **Przemysław Sowiński**, dr **Ewa Wysocka** – kierownik pracy

¹ Polskemu terminowi „geodeta” odpowiada w języku fińskim „geomierniczy”, którego zadania obejmują zakres geodezji, katastru, topografii i kartografii.

² Ang. – *National Land Survey of Finland*

³ Jak wynika z raportu A. L. Allana wśród 2100 pracowników Maanmittauslaitos: geodeci stanowili 15%, technicy 17%, kartografowie 24%, inni 44%.

⁴ Jak wynika z raportu A. L. Allana na rynku fińskiego działa co najmniej 50 prywatnych firm (z których większość zatrudnia mniej niż 5 osób, zaś 3 firmy zatrudniają ponad 20 osób). Stwierdzono również, iż trzech geodetów zostało zatrudnionych w firmach górniczych.

Za miesiąc Francja i Grecja